

РАНГИ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Важливим атрибутом проходження державної служби є ранги державних службовців. Стаття 39 Закону України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII (далі – Закон) визнає ранги державних службовців різновидом спеціальних звань. Під спеціальним званням традиційно розуміється категорія, яка свідчить про службове становище службовця в державному органі та присвоюється з урахуванням посади, що він обіймає, його професійної компетентності, професійної підготовки та терміну служби.

Частина 2 ст. 39 Закону встановлює дев'ять рангів державних службовців (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ранги). Порядок присвоєння рангів державних службовців, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 р. № 306. Порядок визначає механізм присвоєння державним службовцям рангів під час прийняття на державну службу та її проходження.

Особі, яка має військове звання, дипломатичний ранг чи інше спеціальне звання та призначається на посаду державного службовця, присвоюється ранг відповідно до співвідношення між рангами державних службовців і військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 р. № 306. Ця Постанова містить дев'ять додатків, які передбачають наступні співвідношення: між рангами державних службовців і спеціальними званнями працівників органів внутрішніх справ та осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України; між рангами державних службовців і військовими званнями (армійськими, корабельними); між рангами державних службовців і спеціальними званнями осіб рядового і начальницького складу органів та підрозділів цивільного захисту; між рангами державних службовців і військовими званнями військовослужбовців (спеціальними званнями осіб рядового і начальницького складу) Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації; між рангами державних службовців і спеціальними званнями осіб начальницького та рядового складу податкової міліції; між рангами державних службовців і спеціальними званнями працівників посадових осіб органів доходів і зборів; між рангами державних службовців і класними чинами працівників органів прокуратури; між рангами державних службовців і спеціальними званнями поліцейських; між рангами державних службовців і дипломатичними рангами.

У разі призначення посадової особи органу місцевого самоврядування на посаду державного службовця, на якій може бути присвоєно нижчий ранг, особі присвоюється такий ранг державного службовця, який вона мала відповідно до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування». Співвідношення між рангами державних службовців та рангами посадових осіб місцевого самоврядування визначається з урахуванням категорії посад державної служби та посад в органах місцевого самоврядування.

Національним законодавством передбачена залежність рангів державних службовців від категорій посад державної служби. Так, державним службовцям, які займають посади державної служби категорії «А», присвоюється 1, 2, 3 ранг; державним службовцям, які займають посади державної служби категорії «Б», – 3, 4, 5, 6 ранг; державним службовцям, які займають посади державної служби категорії «В», – 6, 7, 8, 9 ранг.

Частина 4 ст. 39 Закону встановлює загальне правило, що ранги державним службовцям присвоює суб'єкт призначення. Суб'єкт призначення – державний орган або посадова особа, яким відповідно до законодавства надано повноваження від імені держави призначати на відповідну посаду державної служби в державному органі та звільняти з такої посади. Відповідно до ч. 2 ст. 31 Закону рішення про призначення приймається: 1) на посаду державної служби категорії «А» – суб'єктом призначення, визначеним Конституцією та законами України, у порядку, передбаченому Конституцією України, цим та іншими законами України; 2) на посади державної служби категорій «Б» і «В» – керівником державної служби. Керівник державної служби – посадова особа, яка займає вищу посаду державної служби в державному органі, до посадових обов'язків якої належить здійснення повноважень з питань державної служби та організації роботи інших працівників у цьому органі.

Як правило, присвоєння рангів державних службовців здійснюється одночасно з призначенням на посаду державної служби. Виключенням з цього є встановлення випробування при призначенні особи на посаду державної служби. У цьому випадку присвоєння рангів державних службовців здійснюється після закінчення строку випробування. Слід наголосити на тому, що тільки успішне проходження випробування є підставою для присвоєння рангів державних службовців. Встановлення випробування є обов'язковим при призначенні особи на посаду державної служби вперше. Випробування при призначенні на посаду державної служби встановлюється строком до шести місяців.

Державному службовцю, який вперше призначається на посаду державної служби, присвоюється найнижчий ранг у межах відповідної категорії посад. Наприклад, особі, що вперше призначається на посаду державної служби категорії «Б» може бути присвоєно лише 6 ранг.

Національне законодавство передбачає можливість присвоєння державному службовцю чергового рангу тобто наступного вищого за значимістю рангу. За загальним правилом черговий ранг присвоюється державному службовцю при дотриманні всіх наступних умов: по-перше, таке присвоєння здійснюється у межах відповідної категорії посад державної служби, по-друге, воно здійснюється через кожні три роки служби, по-третє, при присвоєнні враховуються результати оцінювання службової діяльності державного службовця. Таким чином, наприклад, державним службовцям, які займають посади державної служби категорії «Б» можуть бути присвоєні відповідно лише такі чергові ранги: 3, 4, 5. Присвоєння чергового звання здійснюється кожні три роки до тих пір поки державному службовцю не буде присвоєно найвищий ранг, передбачений для категорії посади державної служби, яку він займає. Оцінювання результатів службової діяльності проводиться на підставі показників результативності, ефективності та якості, визначених з урахуванням посадових обов'язків державного службовця, а також дотримання ним правил етичної поведінки та вимог законодавства у сфері запобігання корупції. За результатами оцінювання службової діяльності державному службовцю виставляється негативна, позитивна або відмінна оцінка. Позитивна або відмінна оцінка службової діяльності державного службовця є умовою присвоєння державному службовцю чергового рангу.

Підставою для прийняття суб'єктом призначення рішення про присвоєння чергового рангу державним службовцям, які займають посади державної служби категорії «А», є подання, підготовлене службою управління персоналом державного органу, в якому працює державний службовець, що вноситься: Державним секретарем Кабінету Міністрів України – щодо своїх заступників; першим заступником або заступником Державного секретаря Кабінету Міністрів України – щодо Державного секретаря Кабінету Міністрів України; міністром – щодо державного секретаря міністерства; керівником центрального органу виконавчої влади, який не є членом Кабінету Міністрів України, – щодо своїх заступників; першим заступником або заступником керівника центрального органу виконавчої влади, який не є членом Кабінету Міністрів України, – щодо керівника центрального органу виконавчої влади, який не є членом Кабінету Міністрів України; Головою Конституційного Суду України – щодо керівника Секретаріату Конституційного Суду України; керівником Секретаріату Конституційного Суду України – щодо своїх заступників; Головою Верховного Суду України – щодо керівника апарату Верховного Суду України та його заступників; Головою вищого спеціалізованого суду – щодо керівника апарату вищого спеціалізованого суду та його заступників; заступниками голів місцевих державних адміністрацій –

щодо голів місцевих державних адміністрацій; керівником іншого державного органу, юрисдикція якого поширюється на всю територію України, – щодо керівника державної служби в такому органі. Підставою для прийняття рішення про присвоєння державним службовцям, які займають посади державної служби категорії «Б» та «В», чергового рангу є подання служби управління персоналом суб'єктові призначення, погоджене безпосереднім керівником.

Державному службовцю, який призначається на посаду більш високої категорії і має ранг у межах такої категорії, може бути залишено попередній або присвоєно черговий ранг в межах відповідної категорії посад. При цьому черговий ранг може бути присвоєно лише у разі, коли попередній ранг був присвоєний державному службовцю більше ніж рік тому з урахуванням результатів оцінювання його службової діяльності. У разі залишення попереднього рангу черговий ранг присвоюється державним службовцям з урахуванням часу присвоєння попереднього рангу.

Державному службовцю, який був звільнений з державної служби та повернувся на державну службу, черговий ранг присвоюється через три роки з дня призначення на посаду державної служби.

Період перебування державного службовця у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та у відпустці без збереження заробітної плати для догляду за дитиною до досягнення нею шестирічного віку не зараховується до стажу роботи для присвоєння чергового рангу. У такому разі стаж роботи для присвоєння чергового рангу обчислюється з урахуванням сумарно періоду роботи до зазначених відпусток та періоду роботи після виходу з них.

Державному службовцю, увільненому від виконання обов'язків на період проходження військової служби за призовом під час мобілізації або на особливий період, період проходження такої військової служби зараховується до стажу роботи для присвоєння чергового рангу.

Під час присвоєння державному службовцю, який не проходив оцінювання результатів службової діяльності у відповідному державному органі, чергового рангу враховується інформація про оцінювання результатів його службової діяльності за попереднім місцем роботи, яка надається на запит служби управління персоналом.

Не присвоюється черговий ранг державному службовцю протягом строку застосування дисциплінарного стягнення, а також протягом шести місяців з дня отримання державним службовцем негативної оцінки за результатами оцінювання службової діяльності. Такі періоди не зараховуються до трирічного строку, передбаченого для присвоєння чергового рангу.

Національний законодавець передбачив можливість дострокового присвоєння державному службовцю чергового рангу, тобто без

дотримання трирічного періоду між попереднім і наступним рангами. Таке присвоєння може здійснюватися не раніше ніж через один рік після присвоєння попереднього рангу за особливі досягнення або за виконання особливо відповідальних завдань. Підставою для прийняття рішення про присвоєння достроково чергового рангу державного службовця є обґрунтоване подання, внесені безпосереднім керівником суб'єктові призначення.

Крім цього, національним законодавством передбачено випадок присвоєння чергового рангу державному службовцю поза межами відповідної категорії посад. Це відбувається за сумлінну службу у зв'язку з його виходом на пенсію.

Ні перехід державного службовця на посаду нижчої категорії, ні його звільнення з державної служби не є підставою для пониження або позбавлення його раніше присвоєного рангу. Єдиною підставою для позбавлення державного службовця рангу є відповідне рішення суду.

Записи про присвоєння, зміну та позбавлення рангу державного службовця робляться в особовій справі та трудовій книжці державного службовця. Стаття 37 Закону передбачає, що стосовно кожного державного службовця ведеться особова справа. Порядок ведення та зберігання особових справ державних службовців, затверджено Наказом Національного агентства України з питань державної служби від 22.03.2016 № 64. Трудова книжка є основним документом про трудову діяльність державного службовця. Трудові книжки ведуться на всіх працівників, які працюють на підприємстві, в установі, організації усіх форм власності або у фізичної особи понад п'ять днів, у тому числі осіб, які є співвласниками (власниками) підприємств, селянських (фермерських) господарств, сезонних і тимчасових працівників, а також позаштатних працівників за умови, якщо вони підлягають державному соціальному страхуванню. Порядок ведення трудових книжок передбачено Інструкцією про порядок ведення трудових книжок працівників, затвердженою Наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціального захисту населення України від 29.07.1993 № 58.

Л. В. МЕЛЬНИК

*Рівненський національний університет
водного господарства та природокористування*

СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Виконання вимог забезпечення екологічної безпеки на національному рівні, що спрямовані на досягнення ефективності